

Projekt

z dnia 17 listopada 2025 r.

Zatwierdzony przez

WÓJT GMINY
Bogdan Kukułski**UCHWAŁA NR
RADY GMINY SŁUPCA**

z dnia 2025 r.

**w sprawie w uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Słupca na lata 2026-2029**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) i art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.)¹⁾ uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Słupca na lata 2026-2029, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Słupca.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

RADCA PRAWNY
Katarzyna Grabowska
PE-KN 2909/11

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U.z 2022 r. poz.2600

Załącznik do uchwały nr
Rady Gminy Słupca
z dnia 2025 r.

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
dla Gminy Słupca na lata 2026-2029**

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie

1. Diagnoza sytuacji lokalnej w zakresie problemów związanych z używaniem alkoholu i narkotyków przez mieszkańców Gminy Słupca
2. Analiza badanych problemów oraz cele możliwe do osiągnięcia
3. Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029
4. Podmioty realizujące zadania Gminnego Programu
5. Zasoby Gminy w rozwiązywaniu problemów uzależnień
6. Finansowanie zadań Programu
7. Ewaluacja realizacji zadań
8. Materiały źródłowe

Wprowadzenie

Spożywanie alkoholu jest jedną z głównych przyczyn umieralności ludzi w Europie. W Polsce z powodu nadużywania alkoholu umiera każdego roku kilkanaście tysięcy osób. Wprawdzie kobiety piją rzadziej i mniej niż mężczyźni, doświadczają jednak z tego powodu wiele problemów zdrowotnych. Organizm kobiety wykazuje słabszą zdolność obrony przed negatywnymi skutkami spożywania alkoholu. Szkody narządowe u kobiet występują szybciej i po znacznie mniejszych ilościach spożywanego alkoholu. Uwarunkowania biologiczne, w tym mniejsza ilość płynów ustrojowych, mniej enzymów metabolizujących alkohol, więcej tkanki tłuszczowej oraz wyższy poziom estrogenów sprawiają, że kobiety z masą ciała podobną do mężczyzn, po wypiciu podobnej ilości alkoholu mogą osiągać prawie o połowę większe stężenie alkoholu w organizmie niż mężczyźni.

Światowa Organizacja Zdrowia potwierdza, że nie ma „picia bezpiecznego”, a spożywanie alkoholu zawsze niesie ze sobą ryzyko. W Polsce od ponad 15 lat roczne spożycie alkoholu wynosi ponad 9 litrów 100% alkoholu etylowego, czyli spirytusu, w przeliczeniu na jednego mieszkańca. **W 2001 roku wypijaliśmy 6,63 litra, a w 2022 roku już 9,4 litra.** Do grona konsumentów alkoholu należy ponad 80% osób dorosłych. W naszym kraju żyje ponad 580 tysięcy osób uzależnionych od alkoholu. Prawie czterokrotnie więcej osób dorosłych, ponad 2,2 miliona, nadużywa alkoholu.

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO)¹ alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia ludzi, a ponad 200 rodzajów chorób i urazów jest powiązanych z jego spożywaniem.

Szkodliwy wpływ alkoholu na zdrowie dotyczy nie tylko osób uzależnionych, ale każdego konsumenta. **Związek między spożywaniem alkoholu a nowotworami piersi jest naukowo potwierdzony.** Alkohol sprawia, że stężenie estrogenu we krwi rośnie, a im wyższy poziom estrogenów we krwi, tym większe ryzyko rozwoju raka piersi.

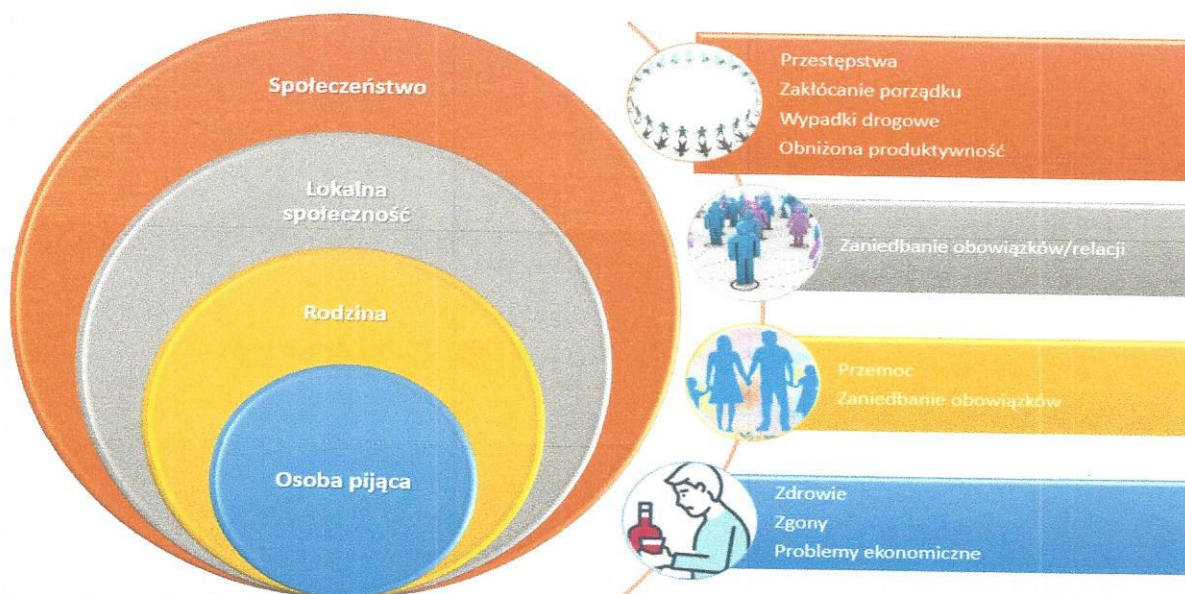
Koszty spożywania alkoholu są trudne do oszacowania. Picie alkoholu jest związane z szerokim spektrum negatywnych skutków zdrowotnych, ekonomicznych i społecznych. Wśród konsekwencji zdrowotnych, należy wymienić choroby wątroby, układu krążenia, nowotwory, a także liczne zaburzenia psychiczne. Ekonomiczne skutki to koszty leczenia chorób, opieki społecznej, utrata produktywności i wpływ na budżet państwa. Skutki społeczne obejmują konflikty rodzinne, w dużym procencie przemoc domową, wypadki drogowe i spadek wydajności w pracy. Każda z wymienionych konsekwencji niesie za sobą

¹ WHO, <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/alkohol>

określone obciążenia finansowe dla jednostki, społeczeństwa oraz instytucji publicznych. Koszty związane z piciem alkoholu nie dotyczą jedynie osoby pijącej, ale całego środowiska społecznego.

Przykłady obszarów, w jakich ponoszone są koszty spożywania alkoholu

Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU)

W Polsce prowadzone było wielokrotnie szacowanie kosztów spożywania alkoholu. Z raportu z 2021 r. wynika, że łączna wartość kosztów społeczno-ekonomicznych wynikających ze spożywania alkoholu **szacowana jest na 93,3 mld PLN**, a różnica między przychodami budżetowymi z tytułu podatku akcyzowego od napojów alkoholowych a kosztami społeczno-ekonomicznymi wynosi ponad 79,9 mld PLN rocznie, **co stanowi 3,45% PKB z 2020 r²**. Wykazane w raporcie koszty dotyczą obciążeń kilku systemów struktur społecznych: zdrowotnego, egzekwowania prawa, w tym wymiaru sprawiedliwości, ubezpieczeń społecznych czy pomocy społecznej.

Zdaniem autorów do powyższych kosztów należy dodać także przedwczesną śmiertelność wynikającą z nadużywania alkoholu oszacowaną na kwotę 84 mld zł.³

² Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU) Warszawa.

³ Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU) Warszawa.

Aby ograniczyć koszty związane z piciem alkoholu ponoszone zarówno przez osoby indywidualne jak i budżet państwa należy prowadzić kompleksową politykę wobec alkoholu. Powinna ona uwzględniać strategie dotyczące cen i podatków, ograniczenia dostępności oraz ograniczenia w marketingu i reklamie. Zdaniem ekspertów jej wdrożenie może prowadzić do wzmocnienia gospodarki poprzez poprawę bilansów budżetowych, a jednocześnie poprawić zdrowie i dobrobyt obywateli⁴.

Podstawy prawne działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w Polsce określają: ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 poz. 2151), ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz.1939), ustawa z 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469) oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).

Powyższe ustawy i rozporządzenie określają kierunki polityki państwa wobec alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych i regulują zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z tymi substancjami oraz uzależnieniami behawioralnymi i wskazują zadania i podmioty odpowiedzialne za ich realizację, a także określają źródła finansowania tych zadań przez samorządy gminne. Zadania na rzecz ograniczania stosowania substancji psychoaktywnych, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych (tzw. "dopalaczy") oraz ograniczania zachowań związanych z uzależnieniem behawioralnym zawierają ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii oraz Narodowy Program Zdrowia w celu operacyjnym 2: „Profilaktyka uzależnień” - Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom.

Zarówno ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jak i Narodowy Program Zdrowia wymieniają ograniczanie dostępności alkoholu jako strategiczne zadanie samorządów gminnych w zakresie przeciwdziałania problemom alkoholowym. Światowa Organizacja Zdrowia w raporcie dotyczącym państw Unii Europejskiej przedstawia swoje rekomendacje do sposobów niwelowania problemów alkoholowych. Wynika z nich, że „Dostępność alkoholu ma wpływ na wielkość konsumpcji, a ta z kolei ma wpływ na rozpowszechnienie problemów. Wzrost liczby punktów sprzedaży, przedłużenie godzin otwarcia, samoobsługa prowadzą do wzrostu konsumpcji, natomiast

ograniczenie dostępności – do jej spadku”⁴ W uzasadnieniu podaje się między innymi, że istotne w tych działaniach są również: kontrola sprzedaży i podawania napojów alkoholowych przez przedsiębiorców nimi handlujących, zwłaszcza w trosce o dzieci i młodzież.

W Polsce za realizację polityki ograniczającej dostępność alkoholu odpowiedzialny jest samorząd gminny. Reglamentację alkoholu rozpoczyna rada gminy poprzez podjęcie uchwał określających liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i ograniczenia godzin nocnej ich sprzedaży na wynos. Z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi art. 12 ust.7 wynika, że maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, usytuowanie miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych uwzględniają postanowienia gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Akty prawne regulujące kwestie konstruowania, finansowania i realizacji działań z przedmiotowego zakresu:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151).
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939).
3. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1670).
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673).
5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338)
6. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 450)
7. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2025 r., poz. 83)
8. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm.)
9. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153)
10. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 146 ze zm.)
11. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 ze zm.)

⁴ J. Moskalewicz, J. Sierosławski, K. Dąbrowska, *Dostępność fizyczna alkoholu a szkody zdrowotne, „Alkoholizm i Narkomania”, tom 18, nr 4/2005.*

12. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2024 r. poz. 917)

13. Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236):

14. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642)

1. Diagnoza sytuacji lokalnej w zakresie problemów związanych z używaniem alkoholu i narkotyków przez mieszkańców Gminy Słupca

Dane uzyskane od podmiotów Gminy Słupca, realizujących zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

W celu zdiagnozowania dostępności napojów alkoholowych na rynku lokalnym, przyjęto następujące **wskaźniki wyznaczające dostępność alkoholu**: liczbę uchwalonych zezwoleń na sprzedaż alkoholu oraz liczbę zezwoleń pozostających poza obiegiem prawnym (niewykorzystanych, wolnych); kwotę pozyskanych środków z tytułu udzielania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz kwotę, która przypada rocznie na zakup alkoholu przez każdego mieszkańca Gminy; liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz liczbę mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych.

Dla lepszego zobrazowania dynamiki problemów do opracowania przyjęto lata 2022-2024 i przedstawiono w poniższych tabelach.

Uchwały i zarządzenia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Dnia 28 czerwca 2018 roku Rada Gminy w Słupcy podjęła Uchwałę Nr XLIX/339/18 w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Słupca.

Tabela 1. Liczba zezwoleń niewykorzystanych, wolnych, pozostających poza obiegiem prawnym.

	2022	2023	2024
Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych określona przez uchwałę Rady Gminy	98	98	98
Liczba zezwoleń wydanych przedsiębiorcom	70	56	56
Liczba zezwoleń „niewykorzystanych”, wolnych	28	42	42

Powyższe dane świadczą o **dużej dostępności alkoholu w Gminie.**

Rynek napojów alkoholowych

Tabela 2. Wartość sprzedanego alkoholu w placówkach handlujących alkoholem w Gminie oraz kwota, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu mieszkańcy.

	2022	2023	2024
--	------	------	------

Wartość sprzedanego alkoholu w placówkach handlujących alkoholem w Gminie (na podstawie składanych oświadczeń)	6 451 462 zł	6 083 503 zł	6 949 198 zł
Liczba mieszkańców Gminy	9 811	9 819	9 905
Kwota, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu każdy mieszkaniec Gminy Słupca	658 zł	620 zł	702 zł

Wartość sprzedanego alkoholu w placówkach handlujących alkoholem w Gminie w 2024 roku wyniosła **6 949 198 zł** i jest o **865 695 zł wyższa** niż w roku 2023. Wzrost wartości sprzedanego alkoholu świadczy o **bardzo dużej dostępności alkoholu**.

Kolejnym, czułym wskaźnikiem dużej dostępności alkoholu w Gminie jest wzrost kwoty, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu każdy statystyczny mieszkaniec Gminy.

W 2024 roku jest to kwota **702 zł**.

Tabela 3. Liczba osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych.

	2022	2023	2024
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych	26	21	21
Liczba mieszkańców gminy	9 811	9 819	9 905
Liczba osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych	377	467	471

Bardzo niska liczba osób przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych powinno przypadać **1000-1500 osób**. Wraz ze wzrostem dostępności alkoholu, wzrasta liczba szkód generowanych przez alkohol.

Rada Gminy nie przyjęła uchwał ograniczających dostępność alkoholu w Gminie, zarówno uchwały o ograniczeniu godzin nocnych sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i uchwały w sprawie stałego lub czasowego zakazu sprzedaży, podawania, wnoszenia oraz spożywania napojów alkoholowych na określonym obszarze Gminy.

Punkt Informacyjno – Konsultacyjny do spraw uzależnień i przemocy domowej (PIK):

Tabela 4. Działalność Punktu informacyjno-konsultacyjnego w zakresie uzależnień.

	2022	2023	2024
Liczba porad udzielonych w punkcie: - osobom z problemem alkoholowym w tym:	37	69	100

- osobom dorosłym współzależnym	Brak danych	0	0
- w tym pierwszorazowym		5	7
- dzieciom ogółem:		1	7
- w tym pierwszorazowym		1	6
- osobom doznającym przemocy domowej dorosłym ogółem		5	7
- w tym pierwszorazowym		3	2
- osobom stosującym przemoc domową ogółem		3	15
- w tym pierwszorazowym		1	5
- osobom z problemem związanym z używaniem narkotyków ogółem		0	0

Wzrosła liczba udzielonych porad w punkcie informacyjno - konsultacyjnym z 69 w roku 2023 do 100 w roku 2024. Może to świadczyć o dużej dostępności alkoholu. Alkohol nie jest bezpośrednią przyczyną przemocy domowej. Jednak alkohol jako substancja psychoaktywna wpływa na emocje i zachowania osoby pijącej. Potwierdzeniem tej zależności jest pięciokrotny wzrost liczby osób stosujących przemoc domową.

Placówki oświatowe w Gminie Słupca

Na terenie Gminy Słupca funkcjonuje siedem szkół podstawowych zlokalizowanych w Kotuni, Kowalewie-Opactwie, Koszutach, Drażnej, Cieninie Kościelnym, Cieninie Zabornym i Młodojewie. W Piotrowicach natomiast działa jedna szkoła niepubliczna. Opiekę przedszkolną na terenie Gminy zapewniają Przedszkola Gminne w Kotuni, Cieninie Kościelnym, Cieninie Zabornym, Młodojewie, Piotrowicach, oddziały przedszkolne przy SP w Kowalewie-Opactwie i Koszutach, a także Niepubliczne Przedszkole „Mali Odkrywcy” w Piotrowicach. W siedmiu placówkach oświatowych na terenie Gminy w latach 2022-2024 przeprowadzone zostały zarówno rekomendowane jak i nierekomendowane programy profilaktyczne. Ilość tych programów w poszczególnych placówkach przedstawiała się następująco:

W Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Cieninie Kościelnym, we wskazanych latach liczba uczniów biorąca udział w programach rekomendowanych wyniosła łącznie 222, nauczycieli – 35.

Szkoła ta realizowała wyłącznie programy rekomendowane:

- Program domowych detektywów „Jaś i Małgosia na tropie”.
- Program profilaktyczny DEBATA
- UNPLUGGED
- Archipelag skarbów

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Cieninie Zabornym zrealizował jedynie program profilaktyczny należący do programów rekomendowanych jakim jest DEBATA. W Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Młodojewie realizowano zarówno programy profilaktyczne rekomendowane jak i nierekomendowane. Wśród programów nierekomendowanych znalazły się :

- Bieg po zdrowie
- Trzymaj formę

Dzieci, nauczyciele i młodzież została objęta programami rekomendowanymi takimi jak :

- Spójrz inaczej
- Program profilaktyczny DEBATA
- UNPLUGGED

W Szkole Podstawowej w Kowalewie Opactwie w latach 2022-2024 były realizowane wyłącznie programy rekomendowane:

- Program profilaktyczny DEBATA
- UNPLUGGED

Szkoła Podstawowa w Koszutach przeprowadziła programy rekomendowane takie jak :

- Spójrz inaczej dla klas I – III
- Spójrz inaczej dla klas IV – VI
- Program profilaktyczny DEBATA
- UNPLUGGED

W Zespole Szkolno Przedszkolnym w Kotuni realizowano wśród dzieci, nauczycieli i rodziców następujące programy nie mające rekomendacji:

- Program profilaktyczny SMART
- Godzina dla młodych głów
- Dove Self Esteem – budowanie pozytywnej samooceny

Przeprowadzono również w tej placówce programy rekomendowane takie jak:

- Program profilaktyczny DEBATA
- UNPLUGGED

W Szkole Podstawowej w Drażnej przeprowadzono programy profilaktyczne, które można zaliczyć do rekomendowanych jak i nierekomendowanych, którymi objęte zostały przede wszystkim dzieci, a także nauczyciele i rodzice.

Programy nierekomendowane to:

- Trzymaj formę
- Bądź kumplem nie dokuczaj
- Akademia bezpiecznego Puchatka
- Kubusiowi przyjaciele natury
- Młode głowy
- Szkoła pozytywnego myślenia
- Bądź oryginalny
- Wśród programów rekomendowanych znalazły się :
 - Spójrz inaczej
 - Program profilaktyczny DEBATA
 - UNPLUGGED

Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Słupca.

Tabela 5. Obowiązkowe zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zadania Komisji	2022	2023	2024
1. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu, w tym:			
- liczba przyjętych (nowych) wniosków	8	8	11
- liczba osób zmotywowanych do podjęcia leczenia dobrowolnego	0	0	3
- liczba osób pozostających w trakcie leczenia dobrowolnego	0	0	3
- liczba osób, które zostały skierowane na badanie przez biegłych w przedmiocie leczenia uzależnienia od alkoholu	4	11	6
- liczba wniosków skierowanych do sądu.	3	11	5
1. Realizowanie działań kontrolnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, w tym			
- liczba zaplanowanych kontroli,	Brak danych	7	6
- liczba przeprowadzonych kontroli.	Brak danych	7	6
Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym:			
- liczba zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	5	3	3
3. Udział członków komisji w pracach grup diagnostyczno-pomocowych ds. przeciwdziałania przemocy domowej	1	1	6

Znacznie wzrosła - z 1 w 2023 r. do 6 w 2024 r. liczba grup diagnostyczno-pomocowych ds. przeciwdziałania przemocy domowej do których powołano członka Komisji. Potwierdza to wzrost spożycia napojów alkoholowych w rodzinach z problemem przemocy domowej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Słupcy

Tabela 6. Działania w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Gminie Słupca.

	2022	2023	2024
Liczba rodzin objętych pomocą ogółem	97	107	102
w tym liczba rodzin z problemami alkoholowymi	4	7	7

Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy domowej

Tabela 7. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy domowej.

	2022	2023	2024
Liczba Niebieskich Kart ogółem	10	17	20
Liczba NK w rodzinie z problemem alkoholowym	7	10	11

Na terenie Gminy w latach 2022-2024 liczba założonych Niebieskich Kart wzrosła. Niebieskie Karty zostały założone przez przedstawicieli policji (31) i pracowników socjalnych (13) oraz asystenta rodziny (1) i przedstawicieli oświaty (2).

Komenda Powiatowa Policji w Słupcy (dane dotyczą Gminy Słupca)

Tabela 8. Liczba zatrzymanych kierujących pojazdami pod wpływem napojów alkoholowych na terenie Gminy Słupca.

	2022	2023	2024
Liczba zatrzymanych kierujących pojazdami pod wpływem napojów alkoholowych na terenie Gminy Słupca	28	41	32
Liczba wykroczeń wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	29	17	40

2. Analiza badanych problemów oraz cele możliwe do osiągnięcia

Problemy wynikające z diagnozy (analiza każdego problemu wynikającego z diagnozy)	Cele możliwe do osiągnięcia (każdy problem ma opisane cele)
---	---

Z badań wynika, że młodzież szkolna spędza przed komputerem 4-5 godzin dziennie.	<u>Cel główny:</u> Zmniejszenie liczby godzin spędzanych przed komputerem <u>Cele szczegółowe:</u> Warsztaty na temat uzależnień behawioralnych. Zapewnienie kontaktu z psychologiem dla młodzieży i rodziców.
Prawie 40% mieszkańców uważa, że uzależnienie od internetu Internetu jest dość powszechne w środowisku lokalnym. Nadmierne korzystanie z internetu: 30% uczniów młodszych klas Szkół Podstawowych w Gminie najczęściej spędza przed internetem do 2 godzin dziennie. 17% uczniów starsi wskazuje, że poświęca na to powyżej 6 godzin dziennie	<u>Cel główny:</u> Zmniejszenie liczby godzin spędzanych przed internetem. <u>Cele szczegółowe:</u> Uczestnictwo w programach/warsztatach Kontakt z psychologiem, pedagogiem Edukacja dorosłych – szkolenia/warsztaty
Prawie 10% osób uważa, że przemoc domowa w ich bezpośrednim otoczeniu występuje bardzo często.	<u>Cel główny:</u> Zwiększenie wiedzy nt. przemocy domowej. <u>Cel szczegółowy:</u> Zapewnienie dostępu do psychologa, Współpraca z policją, GOPS, z Zespołem Interdyscyplinarnym.
Niespełna 7 % z respondentów zna osobiście lub ze słyszenia osoby doznające przemocy domowej, a połowa ma podejrzenia, że może do tego dochodzić.	<u>Cel główny:</u> Zwiększenie wiedzy nt. przemocy domowej. <u>Cel szczegółowy:</u> Zapewnienie dostępu do psychologa, Współpraca z policją, GOPS, z Zespołem Interdyscyplinarnym.
Ok 30% badanych deklaruje, że zna przynajmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne takie jak narkotyki lub dopalacze.	<u>Cel główny:</u> Zminimalizowanie zainteresowania substancjami psychoaktywnymi, w tym dopalaczami. <u>Cele szczegółowe:</u> Zapewnienie kontaktu z psychologiem, Zapewnienie spotkań ze specjalistą ds. uzależnień. Realizacja programów/warsztatów dla rodziców i młodzieży.
Z rozmów przeprowadzanych przez osoby kontrolujące punkty sprzedaży napojów alkoholowych wynika, że sprzedawcy nie zgadzają się z twierdzeniem, aby alkohol zawarty w piwie był mniej groźny niż ten zawarty w wódce. Sprzedawcy nie zgadzają się również ze stwierdzeniem, że w okolicy jest zbyt dużo punktów sprzedaży napojów alkoholowych	<u>Cel główny:</u> Zmiana nastawienia na postrzeganie alkoholu jako atutu niezbędnego wpisanego w kanony. <u>Cele szczegółowe:</u> Zapewnienie udziału w edukacji publicznej na temat substancji psychoaktywnych Przekazanie materiałów edukacyjnych na temat uzależnień.

3. Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029

1. Zadania realizowane w ramach ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych

L.p.	ZADANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATOR
1.	Prowadzenie Punktu informacyjno konsultacyjnego ds. uzależnień i przemocy domowej <u>Adresaci zadania:</u> osoby z problemem uzależnień i przemocy domowej, mieszkańcy Gminy	Liczba osób z problemem uzależnień, liczba osób z problemem przemocy domowej Liczba udzielonych porad	Konsultant PIK

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową

L.p.	ZADANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATOR
1.	Prowadzenie Punktu informacyjno konsultacyjnego <u>Adresaci zadania:</u> osoby współuzależnione od alkoholu/ narkotyków i zachowań behawioralnych, mieszkańcy Gminy	Liczba osób współuzależnionych Liczba udzielonych porad	Konsultant PIK
2.	- realizacja programów/warsztatów dla osób współuzależnionych, dorosłych i dzieci <u>Adresaci zadania:</u> dzieci i młodzież oraz osoby dorosłe współuzależnione, mieszkańcy Gminy	Liczba uczestników programów i warsztatów - dorosłych - dzieci	Psycholog Terapeuta

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działania na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych

L.p.	ZADANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATOR
1.	realizacja programów rekomendowanych z zakresu profilaktyki problemowej <u>Adresaci zadania:</u> uczniowie, rodzice, nauczyciele w zależności od treści programów	- Liczba programów rekomendowanych - Liczba osób objętych działaniami, - Liczba osób przeszkolonych do realizacji programów	Instruktor programów rekomendowanych, przygotowani nauczyciele

2.	- organizowanie działań profilaktycznych z elementami pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży (profilaktyka selektywan) <u>Adresaci zadania:</u> uczniowie szkół i rodzice tych uczniów	Liczba działań, programów, Liczba osób uczestniczących w zajęciach	Psycholog, nauczyciele zajęć sportowych
3.	- organizowanie szkoleń w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, w tym behawioralnych <u>Adresaci zadania:</u> członkowie GKRPA, sprzedawcy napojów alkoholowych, pracownicy świetlicy, nauczyciele, pedagodzy, policjanci, pracownicy socjalni, kuratorzy sądowi oraz osoby realizujące gminny program, członkowie zespołu interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno - pomocowych	Liczba szkoleń Liczba osób objętych działaniami profilaktycznymi edukacyjnymi,	Osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje
4.	- upowszechnianie wiedzy nt. spektrum płodowych zaburzeń alkoholowych (FASD) <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Gminy	Liczba szkoleń Liczba osób dorosłych uczestniczących w szkoleniu Liczba młodzieży klas 8	Osoby posiadające potwierdzone kwalifikacje
5.	- udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych (Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Urząd Marszałkowski i inne) - w tym działania realizowanie * <u>Adresaci zadania:</u> uczniowie gminnych szkół oraz osoby dorosłe	Liczba kampanii Liczba materiałów informacyjno-edukacyjnych.	GKRPA

*Dofinansowanie z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego na programy rekomendowane.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

(zadania ustawowe)

ZADANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATOR
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu, w tym kierowanie do biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia. <u>Adresaci zadania:</u> osoby z problemem uzależnień i przemocy domowej	- liczba przyjętych wniosków, - liczba osób, które zostały skierowane na badanie przez biegłych, - liczba wniosków skierowanych do sądu	GKRPA
Realizowanie działań kontrolnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów	- liczba przeprowadzonych	GKRPA

alkoholowych Adresaci zadania: Właściciele i sprzedawcy punktów sprzedaży napojów alkoholowych	kontroli	
Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Adresaci zadania: przedsiębiorcy ubiegający się o wydanie zezwolenia na sprzedaż i podawanie alkoholu	- liczba zaopiniowanych wniosków	GKRPA
Udział członków komisji w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno - pomocowych ds. przeciwdziałania przemocy domowej Adresaci zadania: - mieszkańcy Gminy	- liczba spotkań w ramach prac w Zespole Interdyscyplinarnym i w grupach diagnostyczno - pomocowych	GKRPA

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy (zakaz reklamy i sprzedaży alkoholu nieletnim) oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

Zadanie to oznacza, iż w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych oraz zakazu sprzedaży alkoholu niepełnoletnim lub nietrzeźwym, sprzedaży pod zastaw i na kredyt, gmina może podejmować interwencje oraz występować przed sądem jako oskarżyciel publiczny, czyli występować bezpośrednio do sądu z aktem oskarżenia. Najpopularniejszą formą działań gmin w omawianym zakresie jest zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 43 lub art. 45 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.⁵⁵⁾

L.p.	ZADANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATOR
1.	- kontrole zasad i warunków wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych Adresaci zadania: przedsiębiorcy i sprzedawcy prowadzący sprzedaż napojów alkoholowych	Liczba zaplanowanych kontroli Liczba wykonanych kontroli	GKRPA
2	- organizowanie szkoleń dla właścicieli, sprzedawców napojów alkoholowych Adresaci zadania: przedsiębiorcy prowadzący sprzedaż napojów alkoholowych	Liczba uczestników szkolenia	Osoby o potwierdzonych kwalifikacjach

⁵⁵⁾ Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2025 roku, KCPU, Warszawa 2025.

3.	- podejmowanie interwencji spowodowanych zakłócaniem porządku publicznego przez osoby nietrzeźwe lub będące pod wpływem substancji psychoaktywnych, lub są sprawcami przemocy domowej <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Gminy	Liczba interwencji	Policja, GKRPA
----	--	--------------------	----------------

4. Zadania realizowane w ramach Narodowego Programu Zdrowia.

Konieczność realizacji zadań, które zapewnią skuteczne egzekwowanie przepisów w zakresie **zmniejszania dostępności fizycznej alkoholu** znalazły się również w NPZ. Zadania te umieszczone są w wykazie zadań służących realizacji celu operacyjnego 2: Profilaktyka uzależnień – zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom, uzależnienie od alkoholu.

Badania ostatnich dziesięcioleci przyniosły wiele informacji dokumentujących silną zależność między poziomem konsumpcji alkoholu, a wieloma problemami zdrowia i porządku publicznego. Wzrost liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych, przedłużenie godzin ich otwarcia, samoobsługa prowadzą do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku.

L.p.	Sugerowane działania w zakresie ograniczenia dostępności alkoholu w Gminie Słupca w latach 2026-2029
1.	Obniżenie liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych pozostających poza obiegiem prawnym (niewykorzystanych).
2.	Ograniczenie godzin nocnej sprzedaży napojów alkoholowych w placówkach detalicznych (sklepy, w tym na stacjach paliw).

Uzasadnienie

1. Wartość sprzedanego alkoholu w placówkach handlujących alkoholem w Gminie w 2024 roku wyniosła **6 949 198 zł** i jest o **865 695 zł wyższa** niż w roku 2023.
2. Wzrost kwoty, którą rocznie przeznacza na zakup alkoholu każdy mieszkaniec Gminy Słupca. **W roku 2024 jest to kwota 702 zł.**
3. Bardzo niska liczba osób przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych.

4. Wzrosła liczba udzielonych porad w punkcie informacyjno - konsultacyjnym z 69 w roku 2023 do 100 w roku 2024. Może to świadczyć o dużej dostępności alkoholu. Potwierdzeniem tej zależności jest wzrost liczby osób stosujących przemoc domową.

5. Zasoby Gminy w rozwiązywaniu problemów uzależnień.

Analiza SWOT

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów działań w pracach nad Gminnym Programem była analiza SWOT, oceniająca zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki wpływające na realizację zadań.

Mocne strony	Szanse
Obowiązek szkół w zakresie realizacji szkolnych rekomendowanych programów wychowawczo - profilaktycznych.	Możliwości realizowania programów rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy domowej Udział w kampaniach ogólnopolskich dotyczących przeciwdziałania uzależnieniom.
Duża i wzrastająca liczba wartościowych ofert programów rekomendowanych dla szkół.	Możliwości doboru odpowiednich programów
Środki finansowe niezbędne do realizacji zadań.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytucjami i osobami fizycznymi działającymi na rzecz uzależnionych lub zagrożonych uzależnieniem.
Dobre warunki lokalowe potrzebne do realizacji zaplanowanych działań.	Współpraca z zespołem interdyscyplinarnym do spraw przeciwdziałania przemocy domowej.
Podnoszenie kwalifikacji przez przedstawicieli grup zawodowych realizujących zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie.	Udział w kampaniach ogólnopolskich dotyczących przeciwdziałania uzależnieniom.
Wzmocnienie działań profilaktycznych prowadzonych we współpracy ze stowarzyszeniami.	
Duża dostępność ofert szkoleń dla osób realizujących działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.	
Działania komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.	
Działania GOPS w zakresie pracy socjalnej i profilaktyki	
Słabe strony	Zagrożenia

Akceptacja sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym.	Wzrost spożycia napojów alkoholowych w Gminie.
Niska świadomość społeczna w zakresie problematyki nadużywania alkoholu i szkód nim spowodowanych.	Narastająca agresja i przemoc rówieśnicza dzieci i młodzieży.
Społeczne przyzwolenie na spożywanie alkoholu i nadmierowe używanie urządzeń elektronicznych szczególnie przez dzieci i młodzież.	Zjawisko przemocy domowej
Deficyty wiedzy w zakresie wiedzy na temat FASD.	Szkody społeczne spowodowane zjawiskiem uzależnień behawioralnych.
Akceptacja sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym.	Wzrost spożycia napojów alkoholowych w Gminie.
Duże zaangażowanie uczniów w nadmierowe korzystanie z urządzeń elektronicznych.	Niechęć do podejmowania leczenia przez uzależnionych oraz do współpracy w tym zakresie osób współuzależnionych.
Mało efektywna procedura zobowiązania do leczenia odwykowego.	

6.Podmioty realizujące zadania Gminnego Programu:

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Słupcy współpracuje z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Powiatową Komendą Policji, Szkołami Podstawowymi i oddziałami przedszkolnymi, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy domowej, Poradnią Leczenia Uzależnień i Współuzależnień "Centrum U" we Wrześni oraz z Centrum Medycznym „Multimed” w Koninie.

7.Finansowanie zadań Programu.

1.Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Słupca przysługuje miesięczne wynagrodzenie ryczałtowe za prace wykonywane w ramach realizacji zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz niniejszego Programu, bez względu na ilość posiedzeń komisji, przeprowadzonych kontroli przestrzegania zasad korzystania z zezwoleń na sprzedaż alkoholu oraz uczestnictwa w posiedzeniach sądowych w sprawach o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego;

2. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1 powyżej ustala się w wysokości

- a) dla przewodniczącego Komisji w wysokości stałego wynagrodzenia w kwocie - 1400,00 zł. brutto.
- b) dla Zastępcy przewodniczącego w wysokości stałego wynagrodzenia w kwocie - 1300,00 zł. brutto.

- c) dla Sekretarza Komisji i członków Komisji w wysokości stałego wynagrodzenia w kwocie - 1200,00 zł. brutto.
3. Za nieobecność członka komisji na głównym posiedzeniu, na którym ustalany jest harmonogram pracy w danym miesiącu wysokość wynagrodzenia podlega zmniejszeniu o 25 %.
4. W przypadku, gdy członek komisji w danym miesiącu, mimo wyznaczonych posiedzeń, nie uczestniczy w żadnych pracach komisji wynagrodzenie ryczałtowe nie przysługuje.
5. Podstawą do stwierdzenia obecności członka Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na posiedzeniu i uczestniczenia w przeprowadzonej kontroli jest lista obecności podpisana przez uczestniczących i zatwierdzona przez przewodniczącego Komisji lub zastępcę.
6. Wynagrodzenie ryczałtowe wypłacane jest za dany miesiąc do końca każdego miesiąca.
7. W związku z podróżami służbowymi członków Komisji przysługuje zwrot kosztów podróży, poniesionych w celu wykonywania obowiązków służbowych, wg. zasad określonych w rozporządzeniu obliczonych przy odpowiednim zastosowaniu rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. z 2013 r., poz. 167). W przypadku uzyskania zgody na przejazdy w podróży służbowej pojazdem samochodowym nie będącym własnością gminy, członkowi komisji przysługuje zwrot kosztów przejazdu według stawki za jeden kilometr w wysokości maksymalnej stawki za używanie pojazdów dla celów służbowych określonej w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy.

8. Ewaluacja realizacji zadań programu.

Ewaluacja jest badaniem wartości programu. Polegać będzie na ocenie stopnia realizacji wskazanych w gminnym programie celów podjętych zadań i analizą przypisanych do każdego zadania wskaźników ich realizacji. Jest niezbędna w przygotowaniu raportu z wykonania w kolejnym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i wskazania efektów jego realizacji.

Wójt przedkłada raport z wykonania w danym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i efektów jego

realizacji Radzie Gminy w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy program.

9. Materiały źródłowe:

1. WHO, <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/alkohol/2024>
2. Sierosławski J. Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2024 r. ESPAD 2024. Warszawa 2025.
3. Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU)
3. J. Moskalewicz, J. Sierosławski, K. Dąbrowska, *Dostępność fizyczna alkoholu a szkody zdrowotne*, „Alkoholizm i narkomania”, tom 18, nr 4/2005.
4. Budowa gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z wykorzystaniem metody drzewa problemów – drzewa celów. Katarzyna Łukowska, Katarzyna Okulicz-Kozaryn, Fundacja ETOH, Warszawa 2016.
5. Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2022 roku, PARPA Warszawa 2021.
6. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).
7. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Słupca na lata 2024-2028.

Uzasadnienie

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada na gminę obowiązek prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii.

Program jest adresowany do całej społeczności mieszkańców Gminy Słupca .

Gminny Program na lata 2026-2029 został opracowany zgodnie z wymaganymi zadaniami i potrzebami występującymi na terenie gminy.

W związku z powyższym podjęcie w/w uchwały należy uznać za zasadne.

**Z-ca Przewodniczącego
Gminnej Komisji Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych
w Gminie Słupca**

Marta Dymowska

**Pełnomocnik
ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów
alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii
w Gminie Słupca**

Marta Sobieraj